

Willeke stopt als ze ‘aan de rollator moet’

‘Meisjes van dertien’ zingt ze, de klassieker van Paul van Vliet. Over onzekere, spichtige meisjes gaat het. Zelf was Willeke Alberti op haar dertiende ook wel spichtig, maar allerminst bleu. Ze stond toen al met haar vader Willy op het podium. Zaterdag is ze in De Harmonie in Leeuwarden met de voorlaatste voorstelling van haar show ‘Willeke’.

Ze repeteert in Laren in het gebouw van de speeltuin. Haar vaste stek sinds jaar en dag. „Hier voel ik me thuis en senang bij mijn eigen mensen.“ In ‘Willeke’ viert Alberti haar 65ste verjaardag met haar publiek. „Spiegelbeeld vertel eens even, ben ik echt zo oud als jij. Is het waar, ben ik 65...?”

Ze geeft een stevige handdruk: ‘Willeke’. Eigenlijk heet ze Willy Albertina Verbrugge. Maar ze gaat sinds jaar en dag door het leven onder haar artiestennaam. Haar bewonderaars hebben al jaren aan haar voornaam genoeg.

Over haar leeftijd doet Willeke Alberti niet moeilijk. „Ik was altijd de jongste, maar nu ben ik de oudste.“ Ze speelde een demente oma in ‘Goede tijden, slechte tijden’ en maakt reclame voor gehoapparaten. Ze is hooguit licht verbaasd en geamuseerd dat ze zover gekomen is. „Op naar de zeventig. Ik stop waarschijnlijk pas als ik aan de rollator moet.“

Daar ziet het voorlopig niet naar uit want ze huppelt en springt nog als een jonge meid. Je ziet de 52 jaar ervaring er wel aan af. Binnen vijf minuten geeft Willeke iedereen het gevoel bij haar in de huiskamer te zitten.

De hele tournee van bijna vijftig optredens deed ze met haar eigen orkest van zes muzikanten plus twee achtergrondzangeressen. De muzikale leiding is in handen van Peter van der Zwaag uit Engelum.

Voor minder doet ze het niet, want voor haar publiek wil ze perfect zijn. „Mijn muzikanten zijn de beste die er zijn“, zegt ze stralend. Zangles heeft ze nooit gehad. „Ik gebruik mijn stem blijkbaar op een heel natuurlijke manier.“

Haar teksten leert ze allemaal uit haar hoofd. „Ik word er heel onzeker van als ik die niet ken. Ik leg de lat heel hoog. Dat zit in mijn

opvoeding. Elk optreden is voor mij als een première. Ik ben toch de motor die het allemaal aan de gang moet houden.“

Willeke zingt nog steeds veel van haar oude liedjes: ‘Spiegelbeeld’, ‘Mijn dagboek’, ‘Reisje langs de Rijn’, ‘Carolientje’. „Mijn publiek hoort dat werk graag en ik vind het nog steeds niet vervelend.“ Wel past ze de teksten soms aan aan haar leeftijd.

Zo liet ze een nieuw slot schrijven aan ‘Meisjes van dertien’ en geeft ze na drie huwelijken en even zoveel scheidingen een andere draai aan ‘Morgen ben ik de bruid’. „Maar ik blijf me wel vernieuwen. Ik wil met mijn tijd meegaan en nieuwe liedjes zingen.“

Zo nam ze op verzoek van de zoon van Toon Hermans een cd met een reeks onbekende liedjes op van de in 2000 overleden cabaretier.

Een aantal daarvan zingt zij in haar show. „Die liedjes zijn zo mooi in al hun eenvoud en ze passen goed bij mijn leeftijd. Zo’n heel eenvoudige tekst als ‘Ik ben zo in mijn nopjes’, daar word ik zo blij van.“

Ze schuwt de meedeiners niet, maar vindt dat ze het beste is in ballads. „Die liedjes staan het dichtst bij mezelf. In elk ervan zit wel iets van mijn eigen leven.“

Willeke Alberti: „Ik leg de lat heel hoog“.

Foto GPD/Roland de Bruijn

Openluchtspel verbindt drama’s uit ’42 en ’43

Het openluchtspel van Fochteloospeelt zich af op een historische locatie. In het voormalige werkkamp Oranje worden gebeurtenissen uit de Tweede Wereldoorlog aan elkaar gekoppeld in ‘Het verlies van Riekje’.

Door Fedde Dijkstra

Aan de Eerste Wijk in Appelscha staat een monumentje. Het herinnert aan drie jonge mannen die op 4 mei 1943 werden doodgeschoten nadat ze door Duitse soldaten waren opgejaagd. Ze waren op het verkeerde moment op de verkeerde plaats, meldt de tekst op de gedenkplaat.

Hun wrede lot én de plotse linge deportatie van joodse tewerkgestelden uit de kampen Ybenheer en Oranje zijn verwerkt in de voorstelling ‘Het verlies van Riekje’, die op 6, 7, 8 en 9 mei in Fochteloos wordt gespeeld.

Stienie Meijer-Minkes uit Appelscha is de initiatiefneemster, schrijfster en regisseur van de voorstelling. Ze schreef het stuk in het Fries, maar heeft het op verzoek van het bestuur vertaald in het Nederlands. Ook wordt er Stellingwerfs gesproken in de voorstelling. Het is Meijers tweede productie in de openlucht; in 2002 regisseerde ze in Appelscha ‘Volk zonder uren’.

‘Het verlies van Riekje’ wordt op een open plek in het vroegere kamp Oranje gespeeld. Ybenheer en Oranje werden in 1941 als werkkampen ingericht. In 1942 werden de kampen leeggemaakt voor de komst van joodse mannen. Maar ook dat was tijdelijk. De joodse werkkampen bleken uiteindelijk een voorportaal voor deportatie naar kamp Westerbork en vervolgens transport naar de vernietigingskampen.

In het stuk combineert Stienie Meijer twee verschillende verhalen: die allebei een historische achtergrond hebben. „De deportatie van de joadske manlju nei Westerbork wie yn 1942; it detsjitten fan dy jonges wie yn 1943. Feiten foarmje de basis, mar yn it skript is ek in protte fiksje ferwurke. Dy frijheid hawwe je mei teater.“

Ook de plot is een geromantiseerd verhaal. De dochter

Spelers oefenen een Jiddische bruiloftsdans, een van de scènes in ‘Het verlies van Riekje’.

Foto Rens Hooyenga

van Riekje krijgt vijftien jaar na de oorlog eindelijk te horen wie haar vader is. Dat gegeven, dat Meijer ontleent aan een boekje van Jan Schonewille, vormt de schakel tussen de verhaallijnen in ‘Het verlies van Riekje’.

Het neerschieten van drie jonge mannen gebeurde direct na de melkstaking van 1943. Boeren deden massaal mee en loodden de melk in sloten in plaats van die aan de fabriek te leveren.

Duitsers die naar Oosterwol-

de wilden gaan omdat daar een melkwagen in de vaart was gekieperd, stuitten op een opengedraaide brug, waarvan de sleutel in het water was gegooid. Dat liep slecht af voor enkele jonge mannen die – ondanks het afgekondigde samenscholingsverbod – bij elkaar stonden op de Eerste Wijk. Drie van hen werden weggejaagd en op de vlucht neergeschoten. Het waren Anne de Boer (35), Jitse Kiewiet (21) en Melle Bruinsma (19) uit Ravenswoud.

Een vierde dorpsgenoot, Joost de Vries, was als verstandend op zijn plaats blijven staan. Hij werd daarna ook weggejaagd, vertelt Meijer. „Fytse koe er net mear. Hy hat it hiele ein rûn. By elke stap tocht er: no sjitte se my dea. Dat barde net. Hy hat it oerlibbe. Mar dy man hat noait giin wille mear hân.“

Hoewel het stuk over dramatische gebeurtenissen uit de oorlogsjaren gaat, laten de tientallen spelers niet alleen de ellende van die tijd zien.

„It giet oer de molkestaking, mar ek oer it libben fan dy fjouwer jonge manlju. It jongfolk gie faak sneontejûns nei de kroech om te styldûnsjen.“

„De kampbewenners, dy’t hurd wurkje moasten by boeren of yn it fean, wisten soms troch kontakten mei de pleatslike befolking stikem wolris wat ekstra iterij te ‘ritseljen’. Sneins wiene se frij. In soad kamen út Amsterdam en Den Haag. Se fermakken harsels soms mei sjongerij en kabaret.“

Meijer wil in de openluchtvoorstelling vooral de sfeer van die tijd oproepen. „Mar ik wol ek sjen litte wat der barre kin as je tinke yn ‘sy’ en ‘wy’. Ek yn ús maatskippij stekt dat de kop wer op. No binne it moslims, homo’s, minsken mei in oar kleurke, dy’t it beljke moatte. Dêr haw ik myn soargen oer.“

Fochteloospe, kamp Oranje, Veenweg: 6, 7 en 8 mei 20.30 uur, 9 mei 14.30 uur.

► www.riekje.com

Fries

De Friese tael is een straf van God. Dat ston laestdaegs veurop ‘e kraante, want dat geleuven de tweehonderd meensken die achter Sonja de Vries heur daenbbeelden anlopen.

► KLUNDEREN

Heur motto zal et lietjen van Rob de Nijs wel wezen: Voor Sonja doe ik alles. En die kan et weten, want die het nefens heurzels kontakten mit et Hogere.

Ik hope dat de Friezen zo staorigen een betien over de eerste klap henne binnen, want dit is vanzels een mal spul. Ik hebbe trouwens wel mit de Friezen te doen. Alles brekt heur de laeste tied bi’ de hanen of. De sutelatie is naor de barrebiesies, d’r bin goeënd die de perveensie Frieslaand wel opheffen willen, bi’ de Frieslaand Baank stapt de iene topman naor de aandere op en now is et Fries ok nog een straf van God. Hoe diepe kan een

volk in de nederklits raeken? D’r is veur de Friezen mar iene oplossing om laeter an de hel te ontkommen.

Sonja het et niet over et Stellingwarfs had, ik neme dus an dat mien mooie tael goddelijk goedkeurd is. Et liekt mi’ j et beste dat alle Friezen as de wiede weergao overstappen op et Stellingwarfs en dat goed leren gaom. Dat is vanzels spietig veur Kommaoeres John die krek Fries leerd het, mar aj’ de straf van God ontlopen willen liekt et

Stellingwarfs me een uitkomst. En dan kun de Friezen in een overgangsfase et beste vanuit de Stellingwarven bestuurd wodden. Dat liekt me veur et volk van Et Vene een zegen toe, want wi’ j zetten drekt een dikke strepe deur al die groothiedswaonprojekten daore. En as Jehannes Kramer et Stellingwarfs dan goed machtig is kan die wel een soortement tussenpaus wodden, een Stellingwarver lienman die deur ons in Liwwadden op et plus zet wodt. En

awwe dan een peer generaoesies veerder binnen en de ni’je tael en leer hielemaole inburgerd is geven we de Friezen betien veur betien de touwgies weer in hanen. Griep jim kaans, Friezen! Et Stellingwarfs is jim ienige redding! Aj’m jim eigen zundige tael ofzweren en doen wat ik jim veurhole staot Petrus jim laeter lachende bi’ de poorte op te waachten en maj’m drekt deurlopen naor de hemel.

JOHAN VEENSTRA

Handen als kolenschoppen

Sinds het verschijnen in 2008 van Piet Bakkers proefschrift over de Friese kunstwereld in de Gouden Eeuw is die periode in een heel nieuw licht komen te staan en is het mogelijk de contouren van individuele figuren helderder te schetsen. Enige recente publicaties hebben daaraan verder bijgedragen. In de **Vrije Fries** gaat Jasper Hillegers dieper in op de figuur van Lambert Jacobsz. (ca. 1598-1636).

► BIJEENGEGEZEN

Voor het proefschrift van Bakker bestond van de Friese schilderkunst in de zeventiende eeuw het beeld zoals dat was geschetst door oud-Fries Museumdirecteur Abraham Wassenbergh. Op grond van de in het museum bewaard gebleven schilderijen meende hij dat er in die periode enkel portretten waren geschilderd ten behoeve van de adel. Op grond van archiefonderzoek van inventarissen toonde Bakker echter aan dat er in Friesland een levendige kunstmarkt had bestaan. Die werd bediend door een hier actieve groep schilders die ieder genre beoefende.

Die levendige kunstmarkt verklaart ook waarom Lambert Jacobsz. als jonge man van zijn geboortestad Amsterdam naar Leeuwarden trok en er een atelier begon. De oude theorie dat het daarbij ging om een productietelier dat via kunsthandelaar Hendrik van Uylenburg de Hollandse markt bediende, klopt volgens Hillegers niet. Jacobsz. kwam juist naar Leeuwarden omdat daar een markt was.

Aanvankelijk maakte Jacobsz. vooral doeken met kleine figuren, maar allengs ontstonden werken met grote personen. Die stijlovergang, zo veronderstelt Hillegers, zou zijn oorzaak kunnen vinden in de komst van Jacob Backer naar het Leeuwarder atelier. Backer, acht jaar jonger dan Jacobsz., was geboren in Harlingen maar groeide op in Amsterdam in dezelfde straat. Bovendien kwam ook hij uit een doopsgezinde familie, zodat een keus voor het atelier van Lambert Jacobsz. voor de hand lag. Een andere talentvolle leerling in dat atelier was Govert Flink.

Er zijn verschillende schilderijen aan te wijzen waar Jacobsz. met een van zijn leerlingen aan gewerkt heeft. Geleidelijk aan begonnen die hem

echter in vaardigheid te overvleugelen. Terwijl de handen die Backer schilderde steeds verfijnder werden, bleven die van zijn leermeester kolenschoppen.

Verder in de Vrije Fries een uitgebreid artikel van Sytse ten Hoeve over de Sneker decoratieschilder Jan Buiteveld, wiens oeuvre tot nu toe geheel en al is ontsnapt aan de aandacht van de kunsthistorici. Volgens Ten Hoeve komt dat doordat die zich altijd hebben blindgestaard op de documentatie over het onderwerp die is bijeengebracht door de Leeuwarden stadsarchivaris Wopke Eekhof.

Waar die het had over schilders ‘uit de provincie’ bedoelde hij eigenlijk ‘uit Leeuwarden’. Pas vrij recent werd duidelijk dat geboren en getogen Sneker Jan Buiteveld een fraai oeuvre aan schoorsteenstukken en behangelschilderingen heeft nagelaten.

SYTSE SINGELSMa

De Vrije Fries, Jaarboek van het Koninklijk Fries Genootschap, 240 bladzijden, geïllustreerd.

In Utrecht maximum aan straatmuzikanten

UTRECHT (ANP) - De gemeente Utrecht heeft een verbod ingesteld op straatmuzikanten. Maximaal tien muzikanten kunnen elk kwartaal een ontheffing krijgen om toch te spelen op straat. Alle anderen moeten hun instrument aan de wilgen hangen, zo meldde de gemeente Utrecht gisteren.

„We kregen steeds vaker klachten over muzikanten die amper spelen, maar wel geld vragen. Dat lijkt meer op georganiseerd bedelen“, aldus een woordvoerder van de gemeente. Het zou gaan om tientallen mensen uit Oost-Europa die op veel straathoe-

ken staan en met elkaar vechten om de beste plekken. Per dag levert spelen op straat ongeveer €100 tot €150 op.

Voorheen mocht iedereen muziek maken in de straten van Utrecht, maar moesten de muzikanten wel elke vijftien minuten van locatie wisselen. Ondanks deze maatregel komen er bijna dagelijks meldingen van overlast binnen van binnenstadbewoners, winkeliers en café-eigenaren.

Gemeente en politie handhaven gezamenlijk de nieuwe regels. Wie zich er niet aan houdt, loopt het risico te worden opgepakt.

Dutch Swing College viert 65-jarig bestaan

DEN HAAG (ANP) - De Dutch Swing College Band brengt ter gelegenheid van haar 65-jarig bestaan op zaterdag 8 mei een speciaal jubileumconcert in de Dr. Anton Philipszaal in Den Haag. Onder anderen Freek de Jonge, Laura Fygi en Mrs Einstein verlenen medewerking aan het eenmalige concert. De Dutch Swing College Band is naar eigen zeggen het oudste nog spelende traditionele jazzorkest. De formatie werd opgericht op 5 mei 1945, de dag dat de Duitsers capituleerden en voor Nederland de Tweede Wereldoorlog eindigde.

In Nederland was jazzmuziek tijdens de Tweede Wereldoorlog door de nazi’s verboden. Een aantal jongeren wilde echter koste wat kost deze muziek behouden. Zij oefenden in het geheim, speelden illegale radio-uitzendingen na en waren vastbesloten om na de oorlog een school voor jazzmuziek op te richten: het Swing College. Op de dag van de bevrijding had de band haar eerste optreden.

De band heeft in de naoorlogse jaren een belangrijke pioniersrol vervuld voor de jazzmuziek in Nederland. DSCB is sinds 1960 een beroepsorkest.

Bommen worden ballonnen in bevrijdingsclip

RIJSWIJK (ANP) - Een bommenregen die tijdens de vrije val richting aarde verandert in een ballonnetje. Die uitbeelding van het begrip ‘vrijheid’ door de vijftienjarige Matthijs Klijn uit Heemskerk krijgen bezoekers van de diverse bevrijdingsfestivals morgen te zien op grote beeldschermen. Hij werd gisteravond uitgeroepen tot een van de winnaars van het project ‘Clips voor Vrijheid’, dat is opgezet door de stichting HOLY.

Een jury met onder anderen prins Constantijn en muzikant Boris heeft uit vierduizend inzendingen drie videoclipjes gekozen. In de korte filmpjes delen jongeren hun visie op het abstracte begrip ‘vrijheid’ met het publiek.

De vijftienjarige Eric Antwi uit Amsterdam, geboren in Ghana en vijf jaar geleden naar Nederland gekomen, verkent in zijn filmpje de vraag of je moet zwijgen of juist je mond moet openrekken over onrecht, zoals Nelson Mandela en Martin Luther King deden. De derde winnaars, de zestienjarige Joost Zonneveld en Romy de Jong uit Schagen, gingen op de filosofische toer. Zij vinden dat vrijheid niet gezocht moet worden in het materiële, maar dat die ‘van binnenuit’ moet komen.

Britse actrice Lynn Redgrave overleden

De actrice Lynn Redgrave die zondag op 67-jarige leeftijd overleed.

Foto AP

NEW YORK (AP) - De Britse actrice Lynn Redgrave is zondag overleden in haar huis in Connecticut. Dat heeft een woordvoerder namens haar kinderen bekendgemaakt.

Redgrave werd twee keer genomineerd voor een Oscar en won twee Golden Globes. De actrice leed aan borstkanker en is 67 jaar geworden.

Ze was onder meer te zien in de films ‘Tom Jones’, ‘Peter Pan’ en ‘Confessions of a shopaholic’. Ze stond met ‘Shakespeare for my father’ en ‘Nightingale’ in het theater.

Redgrave komt uit een grote acteursfamilie. Ze was het jongste zusje van de acterende Vanessa en Corin Redgrave, die vorige maand overleed.

NIEUWE FILMS

Donderdag week gaan de volgende nieuwe films in de bioscopen draaien:

Date night – Drachten, De Bios 11.00, 13.30, 16.00, 19.15 en 21.30 uur; Heerenveen, De Bios 16.15, 19.00 en 21.30 uur; Leeuwarden, Tivoli 19.00 en 21.45 uur; Sneek, Cine 16.00, 19.00 en 21.45 uur

Kom niet aan mijn kinderen – Leeuwarden, Tivoli 14.00 en 19.00 uur

Toy Story 1 & 2 3D – Heerenveen, De Bios 12.00 uur; Sneek, Cine 12.30 uur

Hadewijch – Leeuwarden, Filmhuis, 19.45 uur

De apostel Paulus, geschilderd door Lambert Jacobsz., met handen als kolenschoppen.